

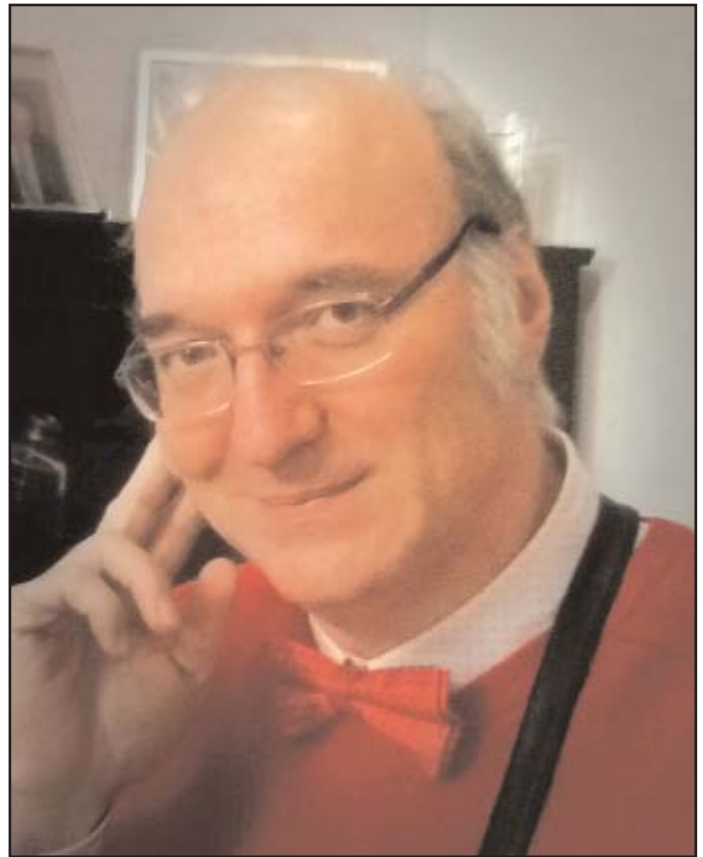
Simbolic și inițiativ (I)

Se diferențiază, în genere, între gândirea simbolică și aceea discursivă. Prin faptul simbolic, discursul este suspendat în favoarea unui înțeles „pe scurtătură”. De fapt, expresia simbolică se coagulează la capătul unui parcurs experiențial, ea având astfel virtuțile unei cadențe muzicale: închide un proces și, totodată, exprimă ideatica întezării unui nou orizont, așadar deschide către un altceva, dorit, sperat, posibil... Închiderea implică o relație, de regulă coerentă, între ceea ce s-a putut face și orizontul unei ajungeri visate. Exprimarea se face printr-o formulă, asemănător unui protocol lingvistic, unei parole ultime.

Obiectiv, cadența este așteptatul necesar statuării unui sentiment de împlinire lucrativă, ca întregire a unui demers compozițional teleologic. Sub acest aspect, momentul cadenței exprimă o sinteză la capătul unui discurs dezinent, orientat către concretitudinea finalității. Cadența nu este deci rezumativă, ci, așa cum am spus, sintetică. Articulația ei conferă discursului acceptabilitate, măcar pentru conformitate. Adesea, pe linie tehnică, cadența poate fi pur convențională, ca o ramă. Decorativ, unele rame sunt mai groase și robuste – vezi anvergura formală a segmentelor de *coda* din muzicile instrumentale –, altele mai subțiri și rafinate – precum suplețea și melismatica formulelor de închidere din muzicile intonaționale (vocale). Sunt însă și rame cadențiale extrem de discrete, ce par a lăsa finalitatea discursului să se decontureze în ambient (finalul *Simfoniei a III-a* de Brahms).

La cadență survine și un sentiment de acutizare a timpului, ca dintr-o comprimare prin accelerare. Se trece, mai mult sau mai puțin abrupt, într-un alt registru, de obicei intensiv, prin aceea că pașirea din parcursul de până atunci se schimbă, nevoit, în alunecare. Asociată glissando-ului cadențial este o anume stare de îngrijorare, o tensiune lăuntrică în raport cu faptul că așteptatul cadenței se poate confirma sau infirma atât ca obiect, cât și ca expresie relațională, în acord sau contrar discursului care o precede. Mai rar se întâmplă ca timpul cadenței să capete atributul sublimativ al lătorii: transcendența. Asta se poate proba cu claritate la o scară formală superioară, mai amplă, de exemplu prin introducerea mișcării lente între alte două rapide sau, și mai interesant, prin paralelismul travaliului la o lucrare amplă/complexă cu cel, oarecum mai lejer, de terminare (între timp) a mai multor lucrări mai mici/simple. Lentoarea dă fond transcendenței, pe când rapiditatea o anihilează.

Cadența ca atare implică predictiv materialitatea unui condens definitiv și abisal: tăcerea. Mai bine zis, tăcerea fără-de-gând. Chiar și așa, însă, dacă după cadență se tace în totalitate – adică fără aplauze – se produce o stare magică, ca în proximitatea sacrului; un fior de liniște spirituală. (Cine concepe să aplaude

după o liturghie?) Aplauzele vin să confirme imediat și cât se poate de primar un grad de apreciere, referit în fond virtuozității exprimării concertistice, iar nu profunzimii expresiei artistice. Totodată, ele și zdruncină încremenitul unei tăceri anomice, cu prețul suspendării, cel puțin pe moment, a oricărui gând reflexiv.

(va urma)

George BALINT

DIN SUMAR

Simfonicele Filarmonicii “G. Enescu”.....	2-5
Orchestrele și Formațiile Radio.....	6-9
Pe scenele bucureștene - recitaluri.....	10-12
În lumea lui Aurel Stroe.....	13-15
Festivalul de Harpă București.....	15-16
In memoriam Liviu Dănceanu.....	17-19
Festivaluri muzicale autumnale.....	20-25
Punctul pe j... azz.....	30-31
Lansare carte Marina Voica.....	32-34
Festivaluri folk.....	35
Apariții: A. Mavrodin, E. Badea, M. Florea..	38-41
Teatrul “C. Tănase” în Israel.....	44-46
Discuri.....	47-48